

Men uanset alt er fatwaen en dødsdom, og Irans lovgivere kunne vel vedtage en lov, der idømmer fatwamordere lovens strengeste straf. Men de gør det ikke. Det længste, de er kommet, er at sige, at de ikke selv vil sende mordere ud, og end ikke det har vi kunnet få på skrift, selv om dette ellers er indholdet af den København-erklæring, den danske udenrigsminister i 1995 fik ud af den iranske udenrigsminister.

Derfor må det gøres krystalklart for Iran, at det må standse sin internationale terrorisme og fatwaen mod Rushdie. For dette skal vi nødvendigvis tale kraftigst efter den behandling, den danske regering just har givet Salman Rushdie. Vi skal indskærpe over for Iran, at det må respektere menneskerettighederne, herunder ytringsfriheden og trosfriheden samt demokratiet.

Iran har alle forudsætninger for at blive en regional stormagt og har også ambitioner om at blive det. Det knytter økonomiske og politiske forbindelser til nabolande såvel som til de islamiske lande i Afrika. Det vil blive en ubehagelig og herskesyg stormagt, hvis ikke det lykkes omverdenen at få landet til at respektere andre kulturer og andre religioner samt den demokratiske styreform. Lykkes dette ikke, kan Iran med tiden blive en ganske destabiliserende magtfaktor, og man tør jo slet ikke tænke på, hvad der sker, hvis de får de atomvåben, det hævdes, at de prøver at få fat i. Alt dette er grunden til, at den vestlige verden forholder sig kritisk til Iran med dets præstestyre.

I EU har man ført den såkaldte kritiske dialog, som jo holdes med alle de totalitære regimer, vi handler med, men nu er der begyndt at komme kritik af denne kritiske dialog, for krænkelsen af menneskerettighederne fortsætter. Israel sporer stadig terror tilbage til Iran, fatwaen er der stadig og har altså åbenbart vokset sig så stor, at den danske regering for 14 dage siden mente, at den måtte aflyse Rushdies besøg i Danmark.

I Tyskland har Der Spiegel sat et stort spørgsmålstegn ved dialogen og spurgt, om ikke den bare var en politisk skinmanøvre fra regeringens side for i ly af den at fortsætte den sædvanlige handelspolitik.

I USA er opfattelsen af den kritiske dialog ligeledes stærkt kritisk. Her opleves den, som om den er et skærmbørst, for at EU-landene kan overtage de handelsordrer, som USA smider fra sig i forbindelse med dets skærpede kurs over for Iran. USA vil isolere Iran for at undgå, at det

smitter og dominerer hele regionen. Derfor har USA indført ensidige handelsrestriktioner, hvorefter vi europæere overtager handelen, ikke så meget Danmark, for vi har faktisk nedbragt handelen temmelig kraftigt. Fra at eksportere for 1,5 mia. kr. i 1992 eksporterede vi i første halvår af 1996 for 250 mio. kr. og har som følge heraf også trukket vores handelsråd hjem. Men andre europæiske lande har jo i mellemtiden øget handelen og overtaget det, amerikanerne efterlod.

Denne vestlige uenighed og håndtering af det Iran, vi er enige om at fordømme, forlænger kun præstestyrets levetid og ekspansionsmuligheder. Den er pinlig og giver EU et skær af dobbeltmoral. Vi snupper USA's ordrer, alt imedens vi deltager i den moralske fordømmelse.

Efter vores opfattelse er det på tide, at USA og EU sætter sig sammen og bliver enige om en fælles adfærdskodeks i forbindelse med vores omgang med totalitære og terroristiske regimer, som vi er fælles om at fordømme. Den vestlige splittelse i forhold til Cuba, Kina og Iran kommer kun deres ledere til gode, ikke deres befolkninger, og det er jo ikke særlig godt. Denne opfordring mener vi den danske udenrigsminister skal bringe videre i EU-kredsen.

Vi mener samtidig, at den danske regering skal formulere en Iranpolitik, der klart markerer vores afstandtagen fra det udemokratiske præstestyre og dets undertrykkelse af anderledes tænkende og troende. I realiteten har regeringen jo ikke længere nogen Iranpolitik, efter at udenrigsministeren meddelte, at han ikke længere vil deltage i den kritiske dialog, fordi han ikke længere tror på den. Denne reaktion er en ærlig sag, men den må jo følges op af noget. Ellers er det en indholdsløs demonstration over for den iranske regering, der svarer til, at man ringer op til en uven og siger: Jeg vil aldrig tale med dig mere. Hvorefter man klipper sin egen telefonledning over.

Det vil nok være nyttigt, at den danske regering erstatter sin manglende Iranpolitik med en aktiv dialog med de iranske kræfter, som arbejder for demokrati og menneskerettigheder, at regeringen giver sin støtte til iranske demokrati- og menneskerettighedsforkæmpere – den har hidtil modarbejdet vores dialog med dem, for det er jo kun fra disse kræfter, man kan håbe at et civiliseret og konstruktivt Iran kan komme, nu da regeringen har opgivet ethvert håb om, at mullaherne kan gå ad forbedringens vej.